

МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної науково-практичної
конференції

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ

Збірник тез доповідей

м. Мукачево, Україна
20-21 квітня 2023 року

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
MUKACHEVO STATE UNIVERSITY
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ М.В.ЛИСЕНКА
LVIV NATIONAL MUSIC ACADEMY NAMED AFTER MYKOLA LYSENKO
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.СТЕФАНИКА
VASYL STEFANYK PRECARPATHIAN NATIONAL UNIVERSITY
ГУМАНІСТИЧНО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯНА ДЛУГОША В ЧЕНСТОХОВІ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
JAN DLUGOSZ UNIVERSITY IN CZESTOCHOWA (POLAND)
ІНСТИТУТ СЛАВІСТИКИ ІМ. ЯНА СТАНІСЛАВА СЛОВАЦЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
JAN STANISLAV INSTITUTE OF SLAVISTICS OF THE SLOVAK ACADEMY OF SCIENCES
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ ІМ. БЕНІ ЕґРЕШІ (УГОРЩИНА)
BENI EHRESHI INSTITUTE OF ARTS (HUNGARY)**

**МАТЕРІАЛИ
VI Міжнародної науково-практичної
конференції**

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ**

Мукачево-2023

*Рекомендовано до друку
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
протокол № 3 від 26 квітня 2023 року*

Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: Зб. матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції, Мукачево, 20–21 квітня 2023 р. – Мукачево : МДУ, 2023. – 204 с.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – ректор МДУ, доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України (*голова редколегії*).

Гоблик В.В. – перший проректор Мукачівського державного університету, доктор економічних наук, професор, Заслужений економіст України.

Кобаль В.І. – проректор з науково-педагогічної роботи Мукачівського державного університету, кандидат педагогічних наук, професор.

Попович Н.М. – завідувач кафедри музичного мистецтва, доктор педагогічних наук, професор.

Автори публікацій несуть відповідальність за достовірність, вірогідність та належність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел й посилання на них. Матеріали друкуються в авторській редакції. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Мукачівський державний
університет, 2023
© Автори, 2023

Працюючи над твором, виконавець повинен якнайдалі відійти від власного «Я», поставивши на перше місце його творця – композитора, не пристосовувати цей твір до особистого світосприймання і художньо-го мислення.

Сьогодні, коли музиканти зобов'язані досконало володіти різноманітними техніками для виконання творів, написаних упродовж чотирьохсот років, задовольняти вимоги сучасних авторів та відповідати смакам прискіпливих слухачів, дотримуватися законів стилю та індивідуальної манери старих майстрів, виконавцю-духовику не вдасться обмежитися вирішенням суто виконавських питань. До них частіше потрапляють вимоги із суміжних мистецтв, історії музики, особливостей музичної форми, акустичних властивостей, технічних можливостей інструменту. А врахування художньо-акустичних аспектів неминуче приводить до модифікації та навіть переобладнання техніки виконання, її деталізації, набирання індивідуальних рис, нехтування догмами уніфікації.

Джерела

1. Гишка І.С., Горман О.П. Теорія і методика постановки виконавського апарату трубача. Львів: АСВ, 2013. 109 с.
2. Карпак А.Я. Концепційні засади художнього мислення сучасного флейтиста. – Львів, Наукове товариство ім. Шевченка, 2013. – 378с.

УДК 37.015:78-043.86:339.92(477:4)

**Човрій Софія Юліївна,
Мигович Кароліна Михайлівна,
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна**

**РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

України на євроінтеграцію проблема розвитку загальної музичної освіти набуває нового осмислення. Розвиток сучасної музично-педагогічної освіти, особливості модернізаційних процесів у мистецькій освіті в контексті євроінтеграції, проблеми практичного використання сучасних засобів навчання, впровадження інтерактивних методик та технологій в мистецько-освітній процес розглядаються в працях Л. Бондаренко, О. Гриб, К. Завалко, О. Отич, Г. Падалка, О. Рудницька та ін. Проведений аналіз наукових розвідок дозволяє зауважити, що дослідження розвитку загальної музичної освіти України в контексті євроінтеграційних процесів буде можливим за умови детального аналізу педагогічних концепцій європейських країн, що мають позитивний досвід у сфері музичної педагогіки.

Вплив на розвиток загальної музичної освіти України на початку ХХІ століття мають такі європейські системи: музично-педагогічна концепція угорського композитора, педагога, фольклориста Золтана Кодая; система свідомого нотного співу «Столбіца», запропонована болгарським композитором, педагогом Борисом Тричковим; концепція музично-творчого розвитку «Schulwerk» німецького композитора, музикознавця, педагога Карла Орфа. А також вітчизняна Концепція загальної мистецької освіти Людмили Масол. Кожна із названих музично-педагогічних систем та концепцій ґрунтується на особливих принципах. Зокрема, основний принцип педагогічної концепції З. Кодая – це формування музичних здібностей дитини на основі угорських народних пісень з використанням релятивної сольмізації. Б. Тричков у музично-педагогічній системі «Столбіца» відстоює принцип «свідомого нотного співу» та «інкорпорування» ритму тілом. В основі концепції музично-творчого розвитку «Schulwerk» К. Орфа лежить принцип активного музикування й творчого розвитку особистості на основі ритмічних рухів, танцю, пантоміми, гри на дитячих музичних інструментах. Концепція загальної

мистецької освіти Л. Масол базується на принципах органічного поєднання полікультурного, національного, регіонального компонентів освіти та виховання; побудови освітнього процесу на основі педагогіки співробітництва й толерантності взаємин та плеканні творчої особистості.

Вихідним положенням педагогічної системи З. Кодая стало переконання, що основою музичної культури нації має бути народна музика. На думку педагога, співоча діяльність повинна бути головним видом музичних занять у закладі освіти, оскільки вона забезпечує не лише розвиток музичного слуху, а й закладає основи загальної музичної культури. З. Кодай наголошував, що спів, як найприродніший музичний прояв, полегшує розуміння особливостей музики, окрім того, він безпосередньо пов'язаний із словом [2]. Таким чином, усі знання мають набуватися в процесі практичної співочої діяльності та опиратися на неї. Ґрунтовне вивчення народної пісні та аналіз відомих методик музичного навчання [1] привели З. Кодая до вибору релятивної сольмізації, яка сприяє розвитку вокально-хорових навичок, метро-ритмічного відчуття, музичної пам'яті, творчого мислення та активізації музичних здібностей школярів.

У контексті євроінтеграційних процесів прихильники абсолютного методу сольмізації для вивчення нотної грамоти на уроках музичного мистецтва можуть застосовувати музичні сходинки (так звану «болгарську драбинку – Столбіцу»). Термін «Столбіца» має три значення: гама; наочний посібник; метод. Б. Тричков так назвав свій метод, оскільки кожна форма роботи була наступним етапом, новою сходинкою у досягненні поставленої мети. Метод побудовано на основі принципів наочності, систематичності й послідовності, активності й самоактивності, аналізу і синтезу.

У музично-педагогічній концепції «Schulwerk» К. Орфа закладено принципі активного музикування і творчого розвитку особистості на основі ритмічних рухів, танцю, пантоміми, гри на дитячих музичних

інструментах. Німецький композитор і педагог був переконаний у тому, що мистецтво майбутнього вимагає артистичної універсальності, яка, безперечно, закладена в природі людських здібностей, і потрібно лише створити умови для творчого розвитку особистості. На цю мету зорієнтована вся педагогічна система К. Орфа [3].

Мета Концепції загальної мистецької освіти Л. Масол полягає в тому, щоб у процесі сприймання та інтерпретації творів мистецтва і практичної художньої діяльності формувати в здобувачів освіти ціннісне ставлення до дійсності та мистецтва, розвивати загальнокультурну компетентність і потребу в духовному самовдосконаленні.

Удосконалення вітчизняної загальної музичної освіти в умовах євроінтеграції спонукає науковців, учителів-практиків до **пошуку такої педагогічної концепції, яка б забезпечувала освітні потреби кожного школяра відповідно до його нахилів, інтересів, можливостей** та організації освітнього процесу на засадах принципу дитиноцентризму.

Джерела

1. Chovriy, S. European music-pedagogical systems: the retrospective analysis. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія» : зб. наук. пр. / ред. кол. : Г. В. Товканець (гол. ред.) та ін. Мукачево : Вид-во МДУ, 2019. Вип. 2 (10). С. 51-54.
2. Smuta A., Buzás Zs. Aspects of Kodaly's Music Pedagogy. Civic Review, Vol. 13; Special Issue, 2017. pp. 357-370. DOI: 10.24307/psz.2017.0321
3. Szalai, T. Az Orff-koncepció szerepe a zenei nevelésben. In: Zenepedagógiai kutatások : A zeneoktatás megújuló módszertana. Szerk.: Váradi Judit, Debreceni Egyetem. Debrecen, 2019. pp. 1-13.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>